

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 września 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi –

- Śródmieścia w Łodzi oddalił wniosek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.o wpisanie wzmianki o złożeniu sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności jednostki za rok 2012.

Sąd Rejonowy ustalił, że (...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została wpisana w 2002 r. do KRS roku pod poz. (...)z kapitałem 50 tysięcy zł.

W spółce jest czterech wspólników, w tym M. S., G. R., spółka (...) SPÓŁKA AKCYJNA oraz J. B.. Zarząd spółki stanowią od 2002 r. M. S. i J. B.. Zgodnie z zasadą reprezentacji - każdy członek zarządu może samodzielnie reprezentować spółkę.

Zgodnie z art. 52 ustęp 2 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września

1994 roku (Dz.U. 2013 poz.330 ze zm) w związku z art. 3 ustęp 1 pkt 6 powyższej ustawy - sprawozdanie finansowe podpisuje kierownik jednostki, czyli wszyscy członkowie organu zarządzającego (zarządu) oraz osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Sprawozdanie z działalności jednostki - określone w art. 49 ustawy

o rachunkowości - za rok obrotowy podpisuje kierownik jednostki, gdyż stosownie do treści art. 52 ustęp 3 ustawy o rachunkowości nie wymaga on podpisu księgowego.

Zdaniem Sądu meriti, dokumenty finansowe załączone do wniosku nie spełniają wymogu wymienionych przepisów, gdyż nie zostały podpisane przez drugiego członka zarządu - J. B..

Ustawodawca przewidział sytuację odmowy podpisania sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności w dyspozycji art. 52 ustęp 2 w/w ustawy - ale wymaga, by została załączona pisemna informacja o przyczynie odmowy podpisania dokumentu. Tak więc, zdaniem Sądu Rejonowego, ustawa o rachunkowości wymaga dla skuteczności dokumentów finansowych udziału wszystkich członków zarządu w ich sporządzaniu czy tylko potwierdzeniu podpisem akceptując dokumenty lub wskazując przyczyny odmowy tej akceptacji.

W ocenie Sądu I instancji, załączone do akt sprawy oświadczenie prezesa zarządu, iż drugi członek zarządu J. B. nie jest zainteresowany działalnością spółki i nie ma możliwości nawiązania z nim kontaktu nie wypełnia warunków, o których mowa w art. 52 ustawy o rachunkowości odnośnie odmowy podpisu drugiego członka zarządu.

Referendarz sadowy podniósł, iż zgodnie z uchwałą nr 4 zgromadzenia wspólników z dnia 28 czerwca 2013 roku udzielono absolutorium zarówno prezesowi M. S., jak i wiceprezesowi J. B.. Kolejną uchwałą nr 5 zgromadzenie powołało zarząd w tym samym składzie na kolejną kadencję, co mijają się z oceną nieobecnego członka zarządu.

Sąd meriti dodatkowo stwierdził, iż w dniu 28 czerwca 2013 roku jedynym wspólnikiem obecnym na zgromadzeniu był M. S., będący również prezesem zarządu, który jako jedyny brał udział w głosowaniu, zaakceptował działania nieobecnego członka zarządu J. B. mimo niemożliwej współpracy ze względu na brak kontaktu. Nie załączono jednak żadnego dowodu powiadomienia wspólników

o terminie walnego zgromadzenia. Z treści dokumentów finansowych i uchwał wynika, iż strata spółki za 2012 r. przekracza wysokość kapitału i wynosi ponad 236 tys. zł.

Brak współpracy z drugim członkiem zarządu wymagał zwołania zgromadzenia wspólników przed sporządzeniem sprawozdania finansowego

i odwołanie nieobecnego członka zarządu i wówczas nie byłoby problemu

z jednoosobowym podpisem M. S., który samodzielnie odpowiadałby za działalność zarządu.

Zdaniem Sądu Rejonowego, uzasadnienie skargi nie uwzględnia obowiązujących przepisów, które wymagają kontroli sądu rejestrowego zgodnie z art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Przepis art. 69 w/w ustawy o rachunkowości nakazuje złożenie dokumentów finansowych, które są zgodne z wymogami określonymi we wcześniejszych przepisach tej ustawy.

Z tego też względu Sąd I instancji oddalił wnioski w części dotyczącej wpisu wzmianki o złożeniu sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności jednostki za rok 2012. (postanowienie z uzasadnieniem k. 567 – 567v, tom III)

Apelację od powyższego postanowienia wniosła (...)spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, a to art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez nieuzasadnioną odmowę dokonania wpisu wzmianki o złożeniu sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności jednostki za rok 2012 r. podczas, gdy dokumenty dołączone do wniosku umożliwiły dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców wzmianki o ich złożeniu.

Wskazując na powyższy zarzut skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi rejestrowemu. (apelacja k. 570 – 572, tom III)

Sąd Okręgowy, Sąd Gospodarczy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Sprawa niniejsza jest rozpoznawana w postępowaniu rejestrowym, które jest postępowaniem nieprocesowym (art. 694¹ k.p.c. – 694⁸ k.p.c., ustawa z 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1203 ze zm.).

W ocenie Sądu Okręgowego, chybiony jest zarzut naruszenia art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez nieuzasadnioną odmowę dokonania wpisu wzmianki o złożeniu sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności jednostki za rok 2012 r.

Zgodnie z treścią art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym sąd rejestrowy bada, czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne pod względem formy i treści z przepisami prawa (ustęp 1) oraz czy dane wskazane we wniosku o wpis do rejestru w zakresie określonym w art. 35 są prawdziwe. W pozostałym zakresie sąd rejestrowy bada, czy zgłoszone dane są zgodne z rzeczywistym stanem, jeżeli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości (ustęp 2).

Wykładnia tego przepisu budzi spory w doktrynie i orzecznictwie.

W orzecznictwie trafnie stwierdzono, że sąd rejestrowy nie pełni tylko roli technicznej, nie może więc wpisywać wszelkich zgłoszonych danych tylko dlatego, że są to dane przewidziane prawem (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 1928 r., C. 2184/27, OSP 1929, poz. 227, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1990 r., III CRN 93/90, niepubl., uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1991 r., III CZP 13/91, OSNCP 1991, nr 7, poz. 77, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1998 r., I CKN 227/97, OSNC 1998, nr 11, poz. 179, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2001r., III CZP 44/00, OSNC 2001, nr 5, poz. 69, postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2008r., III CSK 56/08, opubl.: Legalis). Nie oznacza to wnikania w meritum podejmowanych czynności prawnych, ich trafności, zasadności ekonomicznej itp. Jeżeli więc

z załączników do wniosku, w tym załączonych umów, uchwał wynika, że zostały one sporządzone z obrazą przepisów kodeksu spółek handlowych i umowy spółki, to sąd rejestrowy nie może tego pominąć. Powinien załączone dokumenty zbadać i na użytek prowadzonego postępowania stwierdzić, że konkretna uchwała została podjęta a umowa została zawarta w okolicznościach, zgodnych z prawem albo z prawem niezgodnych, powodującej jej nieważność (analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 września 1993 r., III CZP 118/93, OSNC 1994, nr 5, poz. 99 oraz postanowieniu z dnia 5 maja 2005 r., IV CK 18/05, opubl. Legalis, uchwała Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2010r., III CZP 122/09, opubl.: OSN Izba Cywilna rok 2010, nr 7- 8, poz. 107, str. 88).

Powyższe orzeczenia wskazują, że do uprawnień sądu rejestrowego należy zbadanie w toku rozpatrywania wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, czy wniosek zawiera dane zgodne z dokumentami, z których te dane wynikają i czy dokumenty te powstały z zachowaniem ustawowych wymagań dla poszczególnych czynności, zmierzających do uzyskania wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym, a zatem w okolicznościach zgodnych z prawem.

Przepis art. 19 k.s.h. przewiduje, że złożenie pod dokumentem wystawionym przez spółkę podpisów wszystkich członków zarządu jest wymagane tylko w przypadkach, gdy ustawa tak stanowi.

Stosownie do treści art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t. j. Dz.U. z 2009r. nr 152, poz. 1223 ze zm.) sprawozdanie finansowe podpisuje - podając zarazem datę podpisu - osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych i kierownik jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy - wszyscy członkowie tego organu. Odmowa podpisu wymaga pisemnego uzasadnienia dołączonego do sprawozdania finansowego.

Wymogi z art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości mają charakter ustawowy i rolą Sądu rejestrowego w postępowaniu o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego wzmianki o złożeniu sprawozdania jest kontrolowanie, czy zostały one spełnione.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 350/11 uznał, że uchwała zgromadzenia wspólników zatwierdzająca sprawozdanie finansowe spółki z o.o., niepodpisane zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości jest sprzeczna z ustawą w rozumieniu art. 252 § 1 k.s.h. (wyrok opubl.: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna rok 2013, nr B, poz. 40, str. 117).

W art. 52 ustawa o rachunkowości ustala wymogi, których spełnienie, w ocenie ustawodawcy, ma zapewnić, że sprawozdanie finansowe będzie rzetelne i w sposób prawidłowy zobrazuje sytuację finansową spółki. Ma to nie tylko znaczenie dla relacji spółki z innymi podmiotami, ale ustalone w sprawozdaniu finansowym wielkości mają również istotne znaczenie dla jej stosunków wewnętrznych. Wielkości ustalone w sprawozdaniu finansowym, szczególnie to czy wykazuje ono zysk i w jakiej wysokości, stanowi podstawę dla określenia tego jaką dywidendę mogą otrzymać wspólnicy za dany rok obrachunkowy.

Sprawozdania finansowego, nie można uznawać za ważne stosując wypracowane dla czynności prawnej kryteria jej ważności (art. 58 k.c.). Konieczne jest natomiast ustalenie, na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości, jak są następstwa niespełnienia przez organy spółki wymogów stawianych przez tę ustawę.

Odpowiedzialnością za rzetelność sprawozdania finansowego ustawa o rachunkowości obarcza w pierwszym rzędzie osoby, które zobowiązują do jego podpisania. Osoby te ponoszą odpowiedzialność karną i cywilną w sytuacji, gdy podpisały dokument, który nie spełnia wymogów ustawowych. Obowiązek zatwierdzenia sprawozdania finansowego ustawa nakłada na zgromadzenie wspólników. Zgromadzenie wspólników ma więc niewątpliwie obowiązek sprawdzenia, czy sprawozdanie, które ma zatwierdzić spełnia wymogi przewidziane w bezwzględnie wiążących przepisach prawa. Skoro art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości wymaga,

aby sprawozdanie w spółce mającej zarząd wieloosobowy podpisali wszyscy jego członkowie, to obowiązkiem zgromadzenia wspólników jest czuwanie nad tym, aby pod sprawozdaniem finansowym znajdowały się podpisy wszystkich członków zarządu. Dla oceny tego wymogu nie mają żadnego znaczenia przepisy regulujące reprezentację spółki. Wymogi przewidziane w ustawie o rachunkowości nie dotyczą bowiem sfery reprezentacji spółki, lecz jej funkcjonowania jako podmiotu, który ma spełniać określone standardy rachunkowości (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku z 10 lutego 2012 r.).

Ustawa o rachunkowości nie przewiduje sankcji nieważności dla sprawozdania finansowego, które zostało sporządzone niezgodnie z jej wymogami. Jednakże w ustawie tej przewidziano szereg wymogów formalnych, które mają zabezpieczyć to, aby sprawozdanie finansowe rzetelnie i jasno przedstawiało sytuację majątkową i finansową spółki oraz jej wynik finansowy. Jednym z nich jest obowiązek czuwania nad poprawnością sprawozdania finansowego, czego wyrazem jest jego podpisanie przez osoby wskazane w art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Niewykonanie tego obowiązku jest zagrożone sankcją cywilną i karną (art. 4a i art. 77 ustawy o rachunkowości). Kolejnym wymogiem ustanowionym przez ustawę o rachunkowości jest obowiązek zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez zgromadzenie wspólników (art. 53).

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o rachunkowości kierownik jednostki składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe, opinię biegłego rewidenta, jeżeli podlegało ono badaniu, odpis uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty, a w przypadku jednostek, o których mowa w art. 49 ust. 1 - także sprawozdanie z działalności - w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

W dziale 3 rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego zamieszcza się między innymi następujące dane:

- 1/ wzmiankę o złożeniu rocznego sprawozdania finansowego i rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, z oznaczeniem dat ich złożenia;
- 2/ wzmiankę o złożeniu opinii biegłego rewidenta, jeżeli sprawozdanie podlegało obowiązkowi badania przez biegłego, na podstawie przepisów o rachunkowości;
- 3/ wzmiankę o złożeniu uchwały bądź postanowienia o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania grupy kapitałowej oraz podziale zysku lub pokryciu straty;
- 4 wzmiankę o złożeniu sprawozdania z działalności, jeżeli przepisy o rachunkowości wymagają jego złożenia do sądu rejestrowego. (art. 40 punkty 2- 5 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowy).

Wpisując wzmiankę o złożeniu sprawozdania finansowego Sąd rejestrowy ma obowiązek zbadania, czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne pod względem formy i treści z przepisami prawa (art. 23 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym), a więc jego obowiązkiem jest zbadanie, czy odpowiada ono wymogom formalnym ustanowionym w przepisach ustawy o rachunkowości, w tym czy zostało ono należycie podpisane.

Sam ustawodawca wymaga, aby każdy członek zarządu podpisał sprawozdanie lub pisemnie wyjaśnił dlaczego tego nie czyni. Ma to nie tylko znaczenie z punktu widzenia jego odpowiedzialności cywilnej i karnej, ale pełni także istotną funkcję gwarancyjną. Każdy członek zarządu, gdy nie ma powodów, które to usprawiedliwiają, powinien sprawdzić rzetelność sprawozdania finansowego. Taki wymóg zwiększa pewność, że jest ono rzetelne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 7 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oddalił apelację.